

Ressenya

Ressenya de "Singles. Una aproximación a las fiestas para «solteros»"

Martín, S. (2021). *Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros"*.

Bellaterra Edicions

200 pàgines

ISBN: 978-84-18684-14-2

MARIONA QUÍLEZ DOMÍNGUEZ¹

 0009-0001-0156-1294

Universitat Autònoma de Barcelona, Espanya

revistes.uab.cat/periferia

Juny 2024

Per a citar aquesta ressenya:

Quílez Domínguez, M. (2024). Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros". *Perifèria, revista de recerca i formació en antropologia*, 29(1), 166-172, <https://doi.org/10.5565/rev/periferia.962>

Resum

Publicada a 2021, a Bellaterra Edicions, *Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros"* és una recerca antropològica que gira entorn el fenomen *single*, sorgit a principis dels 2000, el nínxol de mercat en el qual es veu circumscrit, i els consegüents canvis socials que fa sorgir a la concepció de parella i a les realitats familiars, convivencials i residencials. Sarai Martín ens condueix per la seva experiència, prenent exposar les lògiques d'interacció de la sociabilitat *single*, l'ordre mercantilista que condiciona les trobades i el significat que cobren aquestes per l'individu en el procés de post-ruptura i al seu projecte vital.

Paraules clau: Single; Relació sexo-afectiva; Mercat social; Sociabilitat; Etnografia

Abstract: *Review of Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros"*

Published in 2021, by Bellaterra Edicions, *Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros"* is an anthropological investigation that revolves around the *single* phenomenon, that emerged in the early 2000s, the market niche in which it is

¹ Mariona Quílez Domínguez - mariona.quilez@autonoma.cat

circumscribed, and the consequent social changes that has given rise to in the conception of the couple and familial, cohabitation, and residential realities. Sarai Martín takes us through her experience, pretending to expose the logic of interaction of single sociability, the mercantilist order that conditions the gatherings, and the meaning that these take for the single in the post-breakup process and their vital project.

Keywords: Single; Sex-affective relationship; Social market; Sociability; Ethnography

Sarai Martín López està graduada en Antropologia Social i Cultural per la Universitat de Barcelona, on també va realitzar el màster d'Antropologia i Etnografia, presentant com a Treball de Fi de Màster la recerca exposada en el present llibre, i on és doctoranda, actualment, en Antropologia. Les seves línies d'investigació principals són l'exclusió social i les formes contemporànies de relació sexo-afectiva en entorns urbans. *Singles*, el seu primer llibre publicat (redundantment) en solitari, té important rellevància en l'àmbit antropològic català i espanyol, puix que presenta la realitat *single*, una realitat pràcticament absent als estudis de la disciplina.

El treball de camp, dut a terme entre 2016 i 2019, i que inclou visites al camp, entrevistes semi-estructurades i quedades informals, gira entorn a les trobades organitzades per l'empresa *Encuentros* arreu de Barcelona, concretament a l'Eixample. A través del comerç virtual de diferents activitats presencials, com festes, excursions o dinars, fa d'artefacte connector entre els singles. Per a formar part d'aquestes activitats cal que els interessats s'inscriguin al portal i es presentin publicant dades personals, a més de passar inadvertidament per un filtre que ceneix l'assistència a individus d'una classe socioeconòmica determinada, a causa dels preus de les trobades i les dades personals que cada persona puja sobre la seva situació laboral.

El single és un personatge que sorgeix, necessàriament, en un entorn social i només quan es presenta i es reconegut com a tal. D'aquesta manera, la configuració de la identitat pròpia es fa, pràcticament, percebent-se des d'una tercera persona, ja que cal presentar-se com un producte desitjable, és a dir, la seva imatge no té sentit com a single si no es té present a un possible interessat en

aquesta al cap, tal i com diu Martín, es converteixen en "objetos a partir de sus intercambios recíprocos" (Martín López, 2021, p.25). Un dels atributs més valorats és una vida social activa, rica en experiències, a la vegada que és rellevant el rebuig apriorístic d'una situació sentimental estable. Endemés, el món single pren forma, simultàniament, en una dimensió virtual (la pàgina web on s'anuncien les activitats d'oci), i una dimensió presencial (les quedades), que a part de ser la més important ja que és on succeeixen les trobades, és la que permet teixir les relacions d'amistat, el veritable motiu de l'assistència d'aquests individus, al utilitzar-les com la xarxa on rebre suport després del fet disruptiu que representa la ruptura o la soledat de les seves vides quotidianes.

Seguint una estructura dividida en cinc parts, el llibre presenta una definició socioantropològica del single, percebent la solteria tradicional com a model subjecte a canvi en la societat occidental contemporània, exposa unes consideracions metodològiques per detallar les condicions sota les quals s'ha dut a terme l'etnografia, relata i analitza les dades recollides, estudia les relacions cara a cara, com la relació subjecte-objecte mercantil, i les trajectòries sentimentals dels singles, és a dir, les narratives que donen forma a la realitat de les trobades per a singles.

L'etnografia té com a subjecte d'estudi les festes per a singles, un àmbit de sociabilitat single on els individus es caracteritzen per habitar aquest rol, i que té com a escenari els anomenats *afterworks*, espais de trobada a les grans metròpolis, com disco-pubs o bars de copes, on una empresa especialitzada concerta quedades, normalment al vespre de dies feiners, i on els assistents, que poden ser de la ciutat o voltants, accedeixen amb la compra d'una entrada, la qual permet controlar l'assistència. En el cas d'Encuentros, al seu portal web, ofereix diferents esdeveniments presencials d'oci per singles, als quals aquests hi assisteixen per reunir-se i utilitzar-los com a espais de sociabilitat. Aquestes trobades, doncs, són associacions semiformals i efímeres que constitueixen un espai on hi participen persones que es descriuen i són percebudes com a singles.

Però que és exactament un single? A la lectura, l'individu estudiat es cristal·litza com una nova forma de reaprehendre l'individu desemparellat: "la conquesta de la autonomia del sujetomoderno" (Martín López, 2021, p.23), a causa de les noves circumstàncies socio-econòmiques del segle XXI. Un mercat de treball precari, la deformació dels rols de gènere hegemònics i la desarticulació de la família

tradicional donen lloc al replantejament de la concepció de la parella, conduït, principalment, per la individualització a l'àmbit familiar i laboral. Per una altra banda, el single no encaixa a l'etiqueta de "solter" o "solitari". En tot cas, se'l podria fer passar per "sol", en tant que lliure o solt, com a no emparellat i, a la vegada, obert afectiva-sexualment (no necessàriament buscant una companyia estable, però tampoc únicament sexual). De fet, molts dels informants habiten unitats domèstiques unipersonals o monoparentals i, en contra del pressuposat, no pateixen solitud. Estar "solter" es desestigmatitza, així com transgredir l'obligació de matrimoni. Els singles gaudeixen de la seva autonomia personal i assisteixen a les festes, en part, utilitzant-les com un espai simbòlic on gaudir-la i reivindicar-la. Tanmateix, l'autodeterminació implicada a l'aïllament i les aspiracions sentimentals és el que en última instància brinda satisfacció personal.

Els integrants presents als esdeveniments es poden classificar en dues categories: els singles i els coordinadors de l'esdeveniment. Els primers són homes i dones que, per norma general, es troben entre els 45 i 60 anys –de fet, la presència d'individus menors és estranya–, pertanyents al que l'autora anomena classe mitjana, divorciats o separats amb fills, o solters, els quals, seguint el *dresscode* encomanat per Encuentros, assisteixen vestits amb un estil "arreglado pero informal" (Martín López, 2021, p.67). Els segons tenen un rol similar al d'un mestre de cerimònies, reben als assistents, dinamitzen la situació i mantenen l'ordre, a la vegada que promocionen la marca i recullen les sensacions i opinions dels usuaris.

Als espais de trobades, la infraestructura està dissenyada per oferir el contacte entre els singles i predisposar-los a formes de sociabilitat basades en la reunió simple, evitant la saturació. La barra és la zona d'espera, on no hi pertany ningú a la vegada que dona espai a tothom, la pista de ball, no és necessàriament per ballar, sinó per conversar, i les zones de seients són allà on es solidifiquen els vincles. El bany és l'espai diferenciat, l'única zona caracteritzada per la privacitat, on l'assistent pot descansar de la seva performance, envers la resta de l'espai, que és públic. Així doncs, la disposició dels espais obliga als assistents a romandre dempeus o en moviment, avocant-los a interaccions en petits grups accessibles on el volum del fil musical té un paper clau, ja que dicta la distància entre els interlocutors –no hi ha contacte físic, però no poden estar massa allunyats per escoltar-se–, i els quals no estan dissenyats per prolongar-se, de manera que la sortida de la conversa en cas d'incomoditat sempre és fàcil. Amb tot, a les trobades

es desaproven les intencions sexuals evidents i allò que es privilegia és el diàleg, el qual gira al voltant de temes banals, mai polèmics, i s'interpreta com públic, és a dir, accessible, segons si es mantenen en grup, o bé en parella, on llavors són llegits com privats. No obstant, la introducció de nous integrants a un grup preexistent tampoc és sempre benvinguda: perquè es percebi com completament lícita, el nou integrant ha de ser introduït per una persona amb una autoritat socialment reconeguda, com un membre de la conversa o un coordinador de l'esdeveniment i, tanmateix, la introducció pot no tenir èxit. Normalment, es deu a la incapacitat de certs individus per interioritzar el comportament esperat de cada micro-sistema que representa cada esdeveniment. La interacció implica correcció, i si no es "mantenen les formes", si no es mostren unes aparences d'una manera determinada, es rebutja l'individu.

Les festes per a singles es poden entendre com un mercat d'individualitats, la presència d'individus en aquestes implica automàticament la voluntat de promocionar-se i l'objectiu de ser desitjats, esdevenint potencials adquiribles i adquirents, en tant que productes i consumidors. És per això que s'autoexhibeixen desplegant atributs que reflecteixen una personalitat comercial per l'ocasió, virtuts relacionals, com semblar sociable, utilitzant el mòbil com a eina per demostrar-ho, a través de fotos o vídeos que corroborin el discurs. La seducció va més enllà de l'aparença física, una diferència significativa amb les aplicacions de cites, on és precisament l'aspecte físic l'element central per establir vincles, a la vegada, però, que també s'assemblen ja que la racionalitat d'elecció succeeix als portals virtuals destinats al contacte. És la seducció, doncs, el mitjà per obtenir capital social i eròtic, sent els gestos i actituds de cada individu allò que rep l'atenció i, per tant, sent modificable segons la recepció i els objectius propis. Els esdeveniments, llavors, es mouen per una lògica mercantilista on es "cotitza el jo" (Martín López, 2021, p.94), presentant-lo com un objecte de consum.

La complexitat de cada esdeveniment, com a situació social amb convencions pròpies plena de símbols i significats, el compromís que mostren els assistents i la dedicació als vincles que hi desenvolupen, suggereix que l'espai té un valor que va molt més enllà d'una simple trobada. El diferenciat significat que carrega l'espai, comparat amb la resta de llocs que habiten els usuaris en el seu dia a dia, atribueix als afterworks una qualitat d'espai liminar que els permet sortir de les gravitacions socials de la vida quotidiana, on poden trencar amb les seves respectives rutines i

desenvolupar un personatge aliè a aquesta –és notable com en les interaccions entre singles sempre es manté cert anonimats sobre la seva ideologia, treball, religió... i és només una vegada s'agafa confiança amb la resta d'individus que es revela–, principalment, per processar el fet disruptiu que implica la separació. Els esdeveniments es converteixen en espais de consol, on existeix la possibilitat d'establir nous vincles després de la pèrdua del seu nucli relacional que determinava el seu itinerari vital, la seva identitat, o per buscar aixopluc de les ansietats quotidianes (Martín López, 2021, p.103); és on ressignifiquen les relacions afectives. És remarcable que, a les festes, no és on es formen la majoria de parelles, sinó on els singles es proveeixen d'un grup d'amistat, i són aquests vincles, allunyats de la relació vital desfeta de cadascú, però caracteritzats per una sòlida relació de reconeixement i cura mútua, els que els ajuden a superar la soledat i l'aïllament –si és veritat, però, que mentre els homes manifesten una sensació més de desesper a l'inici, les dones es prenen la seva nova situació més bé com una alliberació. Aquestes relacions es veuen condicionades per les xarxes socials, les quals faciliten la trobada dels individus i, sobretot al principi, per la situació vital de post-ruptura dels individus mateixos, ja que la seva conducta està influïda per la timidesa i l'escassa habilitat social que, poc a poc, amb l'experiència, reverteixen. Les festes per a singles, doncs, es converteixen en l'espai on digerir aquest canvi de vida, on superar l'abans i deixar passar el després, teixint noves xarxes de suport a nous espais de sociabilitat, i recuperar la integració social perduda a causa de la descomposició dels rols vitals pronunciada per l'envelliment, la jubilació i la finalització de la cria dels fills.

En definitiva, la realitat single neix a un paradigma relacional directament vinculat amb la societat de consum, i és una conseqüència de la diversificació de les conductes afectiva-amoroses i de l'oportunitat d'escollir mons personalitzats, obrint les possibilitats de l'individu més enllà de l'entorn immediat a través de les noves tecnologies. A partir de la tipificació de situacions solteres segons els interessos del mercat occidental del segle XXI, en aquest cas, en un marc heteronormatiu i dins un circuit de trobades d'oci variables, els singles esdevenen en un espai on processen els fets disruptius particulars i s'oxigenen d'una soledat desorientadora.

A "Singles", Martín ens mostra una realitat mai abans representada amb la llibertat de qui descobreix un món nou i amb el respecte de qui reconeix la preexistència de les situacions, així com els sentiments que les mouen i les dinàmiques on prenen

cos abans de la seva trobada. Ens adverteix que poc a poc la societat de consum s'està convertint en el baròmetre hegemònic per mesurar la desitjabilitat de les coses, inclús de les persones, cosa que ens fa qüestionar fins a on arribarà a influir i determinar les nostres vides. I, tanmateix, la seva insistència en l'entorn social, com a espai i causa que fa sorgir i caracteritza les relacions interpersonals, ens confereix una agència que, tot al contrari d'allunyar-nos, ens fa sentir capaces de determinar el nostre avenir.

Bibliografia

Martín López, S. (2021). *Singles. Una aproximación a las fiestas para "solteros"*. Barcelona: Bellaterra Edicions.